

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Wijzigingen IPM 2023

Bart Debussche
Departement Landbouw en Visserij

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Richtlijn 2009/128: duurzaam gebruik pesticiden

- ▶ **Europese richtlijn 2009/128: duurzaam gebruik pesticiden**
- ▶ **Legt een kader vast waarbinnen de lidstaten hun gebruik van pesticiden dienen te verantwoorden**
  - Duurzaam – Verstandig – Risicobeperkend
- ▶ **Inhoud: oa**
  - Kenniscertificaten > fytollicentie
  - Keuring spuittoestel
  - Bufferzones
  - Verwerking lege verpakkingen: Agri-recover
  - Fytolokaal
  - IPM : geïntegreerde gewasbescherming

Richtlijn 2009/128 EG voor een duurzaam gebruik van pesticiden:

Artikel 14 - Geïntegreerde gewasbescherming

► Is gebaseerd op 8 basisprincipes:

- Goede Agrarische Praktijk: biodiversiteit en ecologische structuren, rassen/variëteiten keuze, vruchtafwisseling, bemesting, erosiebestrijding, irrigatie, hygiënemaatregelen en voorkomen van schadelijke organismen
- Waarnemingen
- Schadedrempels
- Alternatieve bestrijdingsmethoden: biologische, fysische, niet-chemische
- Keuze en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: doelgericht, met zo weinig mogelijk neveneffecten op menselijke gezondheid, niet-doelwitorganismen en milieu
- Anti-resistentie strategie
- Registratie

IPM in Vlaanderen: checklist

► **Verplicht 3-jaarlijkse IPM audit door erkende OCI**

- Vegaplan Standaard met IPM certificatie OF
- IPM certificatie alleen

► **IPM-checklist met alle maatregelen geïntegreerd voor verschillende sectoren**

- Akkerbouwgewassen
- Ruwvoedergewassen
- Openluchtgroenten
- Beschermd groententeelt
- Fruitteelt
- Sierteelt

► **Alle maatregelen ingedeeld in**

- “1”: major-verplichtingen: 100% conform
- “2”: minor-verplichtingen: 70% conform
- “3”: aanbevelingen
- “nvt”: niet van toepassing

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Wat is nieuw in de IPM-checklist?

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Nieuwigheden IPM

► Vooral de focus op:

→ Vermijden van GBM in oppervlaktewater

→ Conditionaliteit binnen nieuwe GLB

- × Landbouwers die geen betalingsrechten of landbouwpremies ontvangen zullen via IPM toch aan bepaalde vereisten moeten voldoen
- × Nieuwe randvoorwaarden die overlappen met IPM
  - GLMC 4: Bufferstroken langs waterlopen
  - GLMC 7: Gewasrotatie op bouwland
  - GLMC 8: Knolcyperus

IPM eisen uit conditionaliteit

► GLMC 4 bufferstroken naast waterlopen

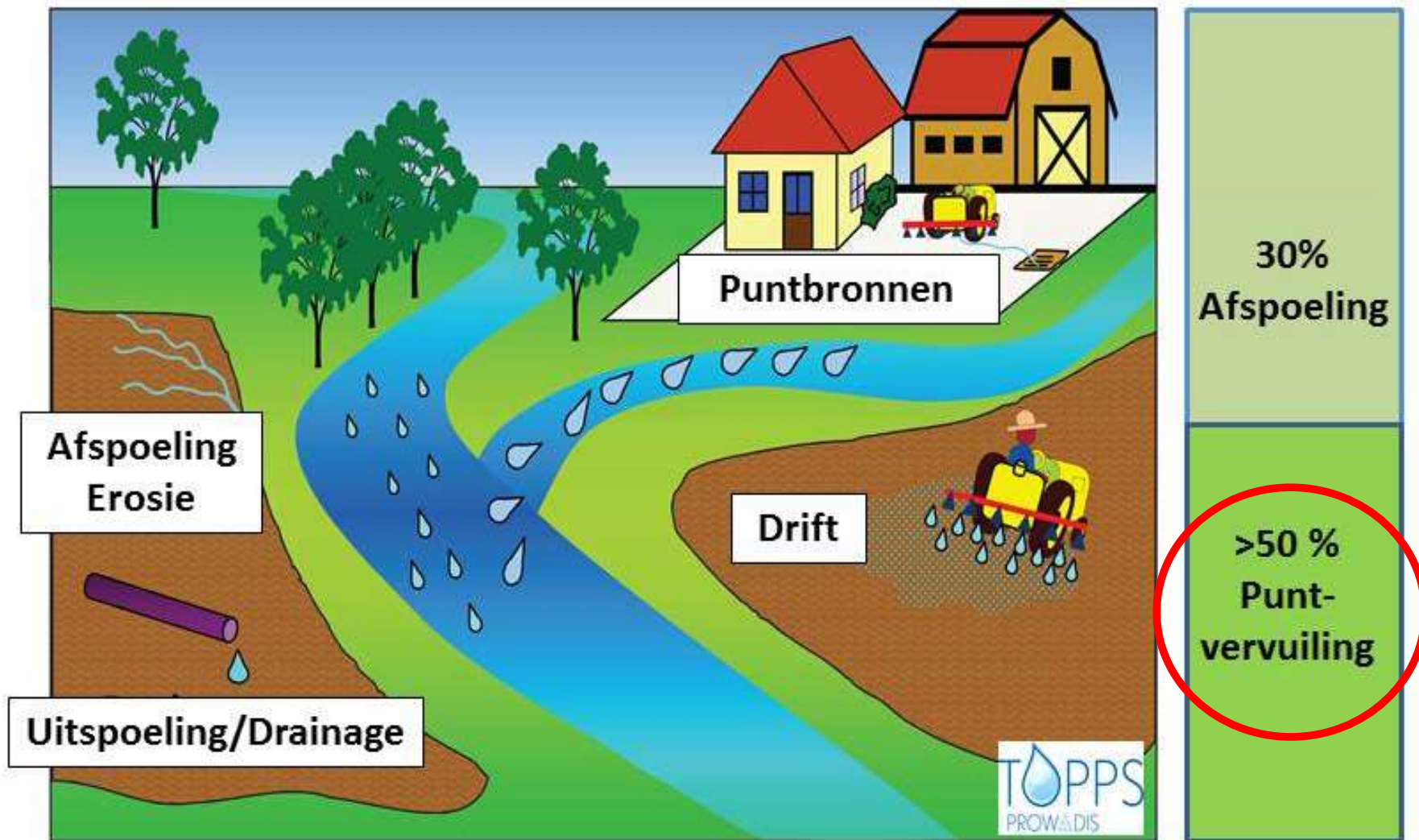

► GLMC 7 Gewasrotatie op bouwland

► GLMC 8 Knolcyperus

De aanleiding voor de IPM wijzigingen:

Vlaanderen
is landbouw & visserij

De aanleiding voor de IPM wijzigingen:

Puntjes op puntvervuiling: meten is weten

actieve stof	handelsnamen	Hoogste meetresultaat mei 2022 (µg/L)			Hoogste meetresultaat mei 2021 (µg/L)		
		Blankaart	Bollaertbeek	Gaverbeek	Blankaart	Bollaertbeek	Gaverbeek
dimethenamid	Frontier Elite, Arundo, Akris, Butisan gold	0,84	2,2	3,8	0,068	0,242	0,045
flufenacet	Artist, Aspect T, Andes, Battle, Giddo, Glosset, Herold, Mailibu, Pontos, ...	<u>0,43*</u>	<u>0,35*</u>	<u>8*</u>	0	<u>0,26*</u>	0,19
metobromuron	Praxim, Proman, Soletto, ...	3,1	0,403	3	0,333	1,19	0,067
metribuzin	Artist, Buzzin 70 WG, Metric, Metritex 70%, Sencor SC, ...	< detectielimiet	0,723	geen meting	0,033	1,23	0,43
flutolanil	Monarch, Symphonie	< detectielimiet	0,071	geen meting	0	0,037	0,018

norm drinkwaterkwaliteit			milieukwaliteitsnorm
geen overschrijding	<50x overschrijding	>50x overschrijding	* = overschrijding

Het PDPO-project 'De puntjes op puntvervuiling' komt tot stand met steun van het ELFPO, Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling; Europa investeert in zijn platteland.

Puntvervuiling: kleine hoeveelheden- grote effecten

- ▶ **1 g actieve stof $\Rightarrow$ vervuult $10.000 \text{ m}^3 = 10.000.000 \text{ l}$ water met $0,1 \text{ } \mu\text{g/L}$ actieve stof**
- ▶ **Stel perceel maïs met vooropkomst met $1,4 \text{ L/ha}$ 'Frontier Elite' gespoten met 200 L/ha water**

**20 cl spuitvloeistof
morsen = vijver van 10m breed,
5 m diep en 200 m lang
gecontamineerd**

Nieuwe IPM maatregelen 1

De Fyteauscan wordt ingevuld voor het bedrijf.
zie: www.fyteauscan.be

SAMEN WERKEN AAN DE TOEKOMST!

Met de “Fyt-eau-scan” wordt een SCAN gemaakt van de plaatsen op uw bedrijf waar er een risico bestaat dat er FYToproducten (=gewasbeschermingsmiddelen) in het water (EAU (Fr.)) kunnen terechtkomen. De Fyteauscan geeft tekst en uitleg over hoe u dit kan vermijden.

Akkerbouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groenten	Fruit
2 (2023)	2 (2023)	2 (2023)	2 (2023)	2 (2023)

Fyteauscan: hoe kan het u helpen

► Doel:

- U bewust worden van uw risicopunten op het bedrijf of in uw handelingen
- Tips krijgen om aanpassingen te doen op het bedrijf om puntvervuiling te vermijden

► Stap 1: registreer

► Stap 2: evalueer i

► Stap 3: analyseer + evolueer

VULLEN VAN SPUITTOESTEL (325 ANTWOORDEN)

Nieuw bij Fyteauscan?

Om kosteloos gebruik te kunnen maken van Fyteauscan willen we graag een account voor u aanmaken.

Vul hieronder uw gegevens in om door te gaan:

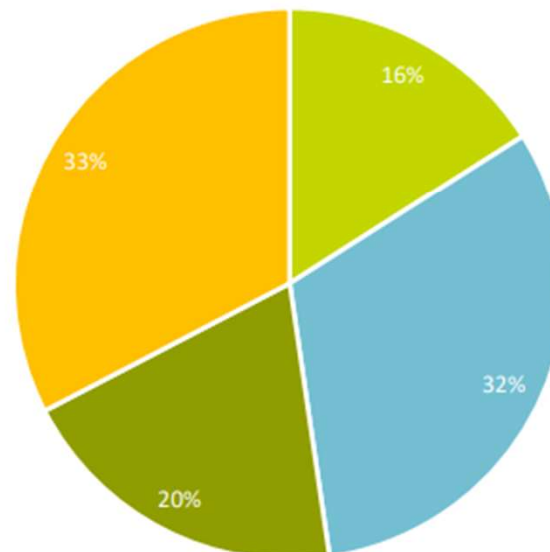
E-mailadres

k.jansens@gmail.com

Wachtwoord

*****

Waar vult u het spuittoestel?

- Ik vul mijn spuittoestel op het veld.
- Ik vul mijn spuittoestel op een onverhard oppervlak op mijn bedrijf.
- Ik vul mijn spuittoestel op een verhard deel van mijn bedrijf met opvang van restvloeistof (=vul- en spoelplaats).
- Ik vul mijn spuittoestel op een verhard deel van mijn bedrijf zonder opvang van restvloeistof.

Oorzaken puntvervuiling |

Nieuwe IPM maatregelen 2

Toepassing van
gewasbeschermingsmiddelen

Op dagen dat het spuittoestel niet in
gebruik is, staat deze in een overdekte
ruimte

(met uitzondering van stationaire
spuittoestellen)

Akker- bouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groenten	Fruit

2 (2023)
1 (2026)

Nieuwe IPM maatregelen 3

Toepassing van gewasbeschermingsmiddelen

Spuittoestellen bij openluchtteelten moeten **uitgerust zijn met een schoonwatertank.**

(uitgezonderd rugspuiten, lansspuiten, stationaire spuittoestellen* en onkruidspuiten in de fruitteelt)

Deze schoonwatertank dient een minimaal volume te hebben:

- overeenkomstig met de ISO-normen OF
- bij spuitanken groter of gelijk aan dan 1.000 liter, van 100 liter OF
- bij spuitanken die kleiner zijn dan 1.000 liter dient het volume minimaal 10% van het spuitankvolume te zijn.

Akker- bouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voeder-bieten	Groenten openlucht	Glas- groent en	Fruit
		2 (2023)		
		1 (2026)		

Nieuwe IPM maatregelen 4

Toepassing van
gewasbeschermingsmiddelen
Om een goede interne reiniging te kunnen
garanderen is het spuittoestel uitgerust
met een intern spoelsysteem.

Akker- bouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groen- ten	Fruit
3 (2023)				

Nieuwe IPM maatregelen 5

Indien bij het vullen van het spuittoestel een aanzuigslang wordt gebruikt, dient er een terugslagklep te zijn.

Akker- bouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groenten	Fruit
1 (2023)				

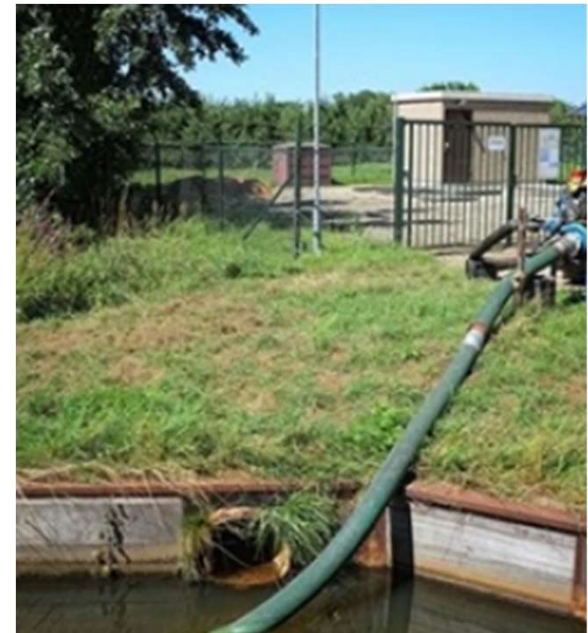
Nieuwe IPM maatregelen 6

Toepassing van gewasbeschermingsmiddelen
Indien er bij het vullen van het spuittoestel
water uit het oppervlaktewater wordt
aangezogen, mag de aanzuigleiding niet
gecontamineerd zijn met
gewasbeschermingsmiddelen.

Contaminatie treedt bv. op wanneer er
spuitnevel tijdens de
spuitwerkzaamheden neerslaat op de
aanzuig- of toevoerslang die mee op de
spuitmachine vervoerd wordt.

Akker- bouw	Ruw- voeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groen- ten	Fruit

1 (2023)

Nieuwe IPM maatregelen 7

Toepassing van gewasbeschermingsmiddelen

Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.

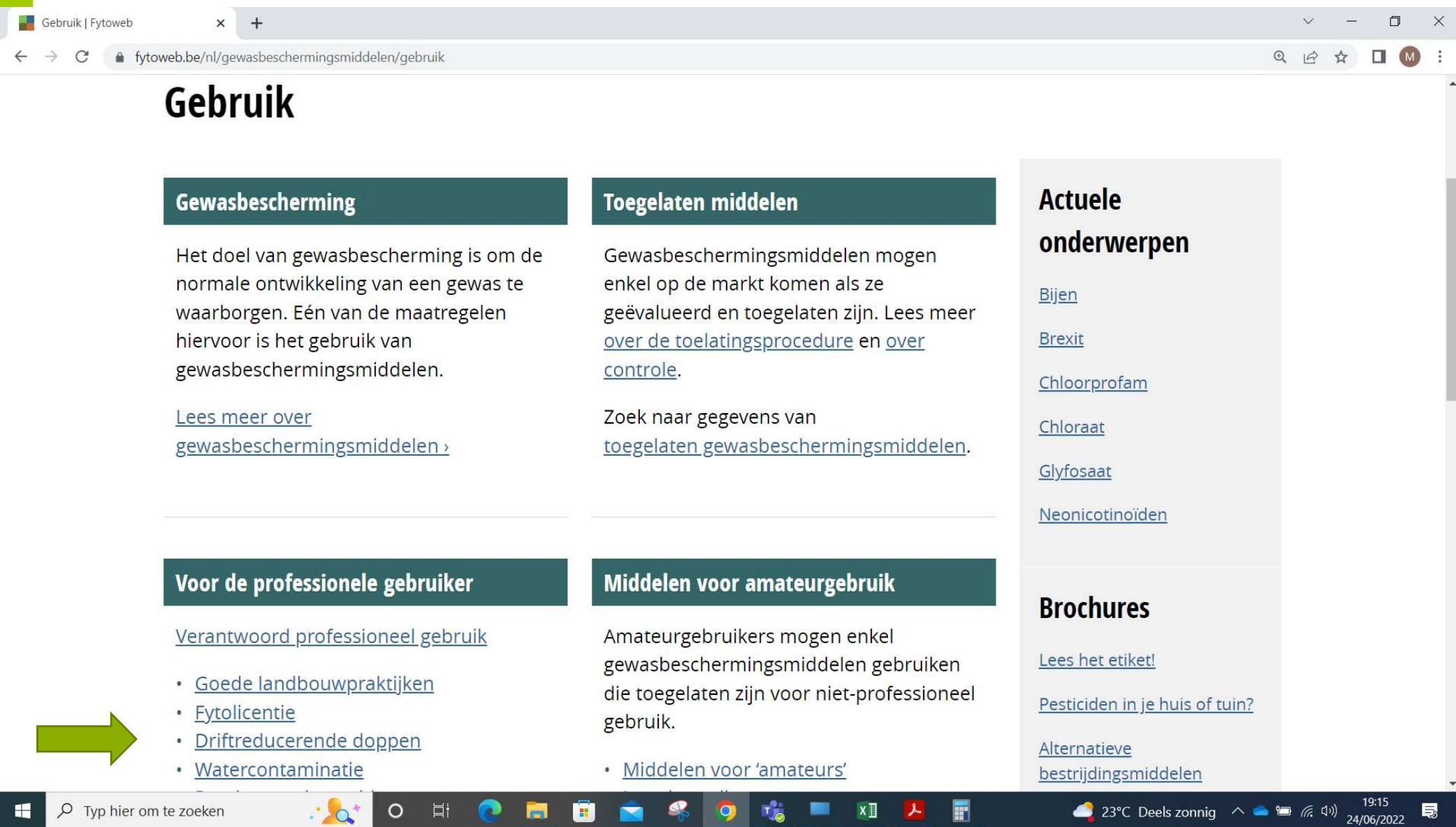
Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 90% worden gerealiseerd. Waarbij minimaal 75% driftreductie wordt gerealiseerd op het spuittoestel zelf.

Een akkerbouwer kan dan bv. kiezen voor effectief 90% driftreducerende doppen, terwijl een fruitteler bv. 75% driftreducerende techniek op spuitmachine combineert met hagelnet/haag...

Akker- bouw	Ruw- voeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groen- ten	Fruit
1 (2023)	1 (2023)	1 (2023)	nvt	1 (2023)
1 (2026)	1 (2026)	1 (2026)	nvt	1 (2026)

Driftreducerende doppen op Fytoweb

Gebruik | Fytoweb

fytoweb.be/nl/gewasbeschermingsmiddelen/gebruik

Gebruik

Gewasbescherming

Het doel van gewasbescherming is om de normale ontwikkeling van een gewas te waarborgen. Eén van de maatregelen hiervoor is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

[Lees meer over gewasbeschermingsmiddelen >](#)

Toegelaten middelen

Gewasbeschermingsmiddelen mogen enkel op de markt komen als ze geëvalueerd en toegelaten zijn. Lees meer [over de toelatingsprocedure](#) en [over controle](#).

Zoek naar gegevens van [toegelaten gewasbeschermingsmiddelen](#).

Actuele onderwerpen

- [Bijen](#)
- [Brexit](#)
- [Chloorprofam](#)
- [Chloraat](#)
- [Glyphosaat](#)
- [Neonicotinoiden](#)

Voor de professionele gebruiker

[Verantwoord professioneel gebruik](#)

- [Goede landbouwpraktijken](#)
- [Fytolicensie](#)
- [Driftreducerende doppen](#)
- [Watercontaminatie](#)

Middelen voor amateurgebruik

Amateurgebruikers mogen enkel gewasbeschermingsmiddelen gebruiken die toegelaten zijn voor niet-professioneel gebruik.

- [Middelen voor 'amateurs'](#)

Brochures

- [Lees het etiket!](#)
- [Pesticiden in je huis of tuin?](#)
- [Alternatieve bestrijdingsmiddelen](#)

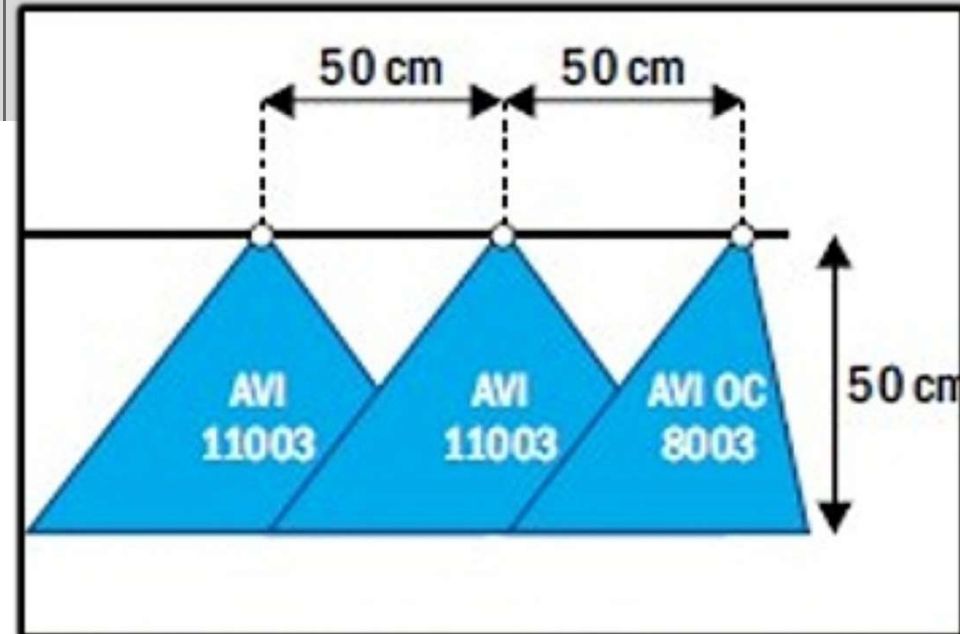
Nieuwe IPM maatregelen 8

Toepassing van gewasbeschermingsmiddelen

Gebruik van een kantdop op spuitbomen gebruikt voor neerwaarts gerichte bespuitingen langs oppervlaktewater en verhardingen.

Akkerbouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voederbieten	Groenten openlucht	Glasgroenten	Fruit

2 (2023)

Nieuwe IPM maatregelen 9

Toepassing van gewasbeschermingsmiddelen
De sputboomhoogte bij openluchtteelten waarbij neerwaarts gericht gespoten wordt, bedraagt 0,5 meter boven het gewas bij spuitbomen met een dopafstand van 50 cm. Bij spuitbomen met 25 cm dopafstand, bedraagt deze 30 cm boven het gewas.

Bij toepassingen bij openluchtteelten waarbij niet neerwaarts gericht gespoten wordt, dient de afstelling van de spuitapparatuur (bv. doppenkeuze, aantal doppen, spuitrichting dophouders, spuitdruk, luchtondersteuning,...) maximaal aangepast aan de actuele gewasontwikkeling.

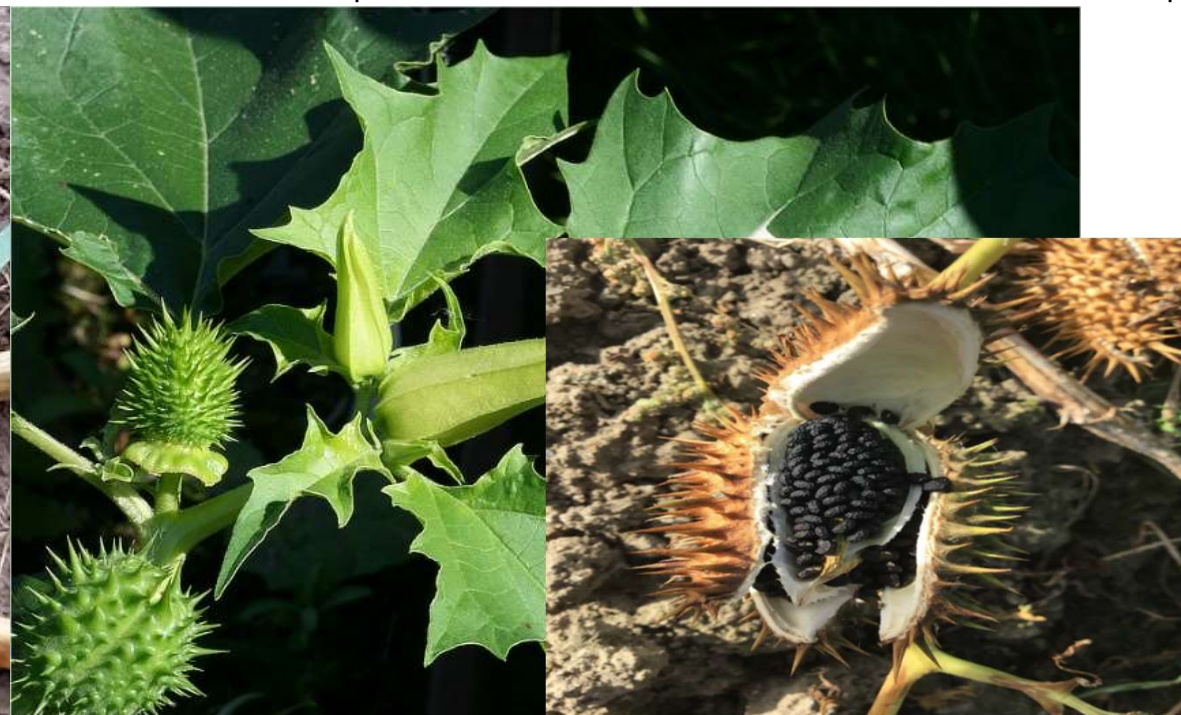
Akkerbouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voederbieten	Groenten openlucht	Glasgroenten	Fruit
2 (2023)	2 (2023)	2 (2023)	nvt	2 (2023)

Nieuwe IPM maatregelen 10

Preventie van schadelijke organismen
Hygiënemaatregelen en schadelijke organismen

Doornappel dient bestreden te worden.
Er dient vermeden te worden dat dit
onkruid in zaadproductie komt.
*(vanaf een overschrijding van 10 planten met
zaadproductie/ha wordt dit aanzien als een
non-conformiteit)*

Akker- bouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groent en	Fruit
2 (2022) 1 (2026)				

Bedankt voor uw aandacht